

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Om at turde vise underet

– med Grundtvig i konfirmandstuen

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

**Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.**

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

BAGGRUND

NONFIRMATIONEN: - en gammel sag!

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

- **Konfirmationen i Danmark og Norge i 1736**
- **Pietisten Chr. VI:** Dåben var adkomst til at blive anset som fuldgyldig retssubjekt, udøbte kunne f.eks. ikke arve.
- **Oplysningstiden:** Konfirmationen er frihed under tvang:
- Udenadslære & eksamen
- Forudsætning for altergang, syndsforladelse, fadderskab, vidne, gifte sig (Skudsmålsbog)

GRUNDTVIG:

- Troen er ingen skolesag men en hjertesag!

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Troen er et hjerte-Anliggende (...) og derfor indseer vi, at det i Bund og Grund er forkeert at lære Troen uden ad som en Lexe (...)

vi maatte finde det urimeligt at spilde Børnenes Tid og anstrænge deres Kræfter til slet ingen Nytte, og finde det usømmeligt at bruge det Helligste for Mennesket til en mechanisk Forstands-Øvelse. (...) når det dog skulle være en Hjertesag!

GRUNDTVIG:

- Troen er ingen skolesag men en hjertesag!

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

*Nej, Troen er Børnenes Hjertes skat, deres
bedste Arve-Godset hjerte-Anliggende (...) og
derfor indseer vi, at det i Bund og Grund er
forkeert at lære Troen uden ad som en Lexe
(...)*

De kristelige livstegn: Tro håb og kærlighed. (III 57)

TIL MINE BØRN

Baggrund

**Konfirmandernes
vilkår i dag**

Digtet *Til mine Børn*, der blev til hittet *Et jævnt
og muntert virksomt liv på jord*.

**Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.**

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

**Lidt afsluttende
flødeskum**

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord
som det, jeg ville ej med kongers bytte,
opklaret gang i ædle fædres spor,
med lige værdighed i borg og hytte,
med øjet, som det skabtes, himmelvendt,
lysvågent for alt skønt og stort heneden,
men med de dybe længsler vel bekendt,
kun fyldestgjort af glans fra evigheden.

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

Et sådant liv jeg ønsked al min æt
og pønsed på med flid at forberede,
og når min sjæl blev af sin grublen træt,
den hviled sig ved "fadervor" at bede.
Da følte jeg den trøst af sandheds ånd,
at lykken svæver over urtegården,
når støvet lægges i sin skabers hånd,
og alting ventes i naturens orden:

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

Kun spiren frisk og grøn i tidlig vår,
og blomsterfloret i den varme sommer,
da modenhed i møde planten går
og fryder med sin frugt, når høsten kommer!
Om kort, om langt blev løbebanen spændt,
den er til folkegavn, den er til grøde;
som godt begyndt er dagen godt fuldendt,
og lige liflig er dens aftenrøde.

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

**Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.**

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

**Lidt afsluttende
flødeskum**

KONFIRMANDERNES VILKÅR I DAG

Bevæggrunde

Forløbets struktur

Problemet:
Gudsnærvær

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

**Lidt afsluttende
flødeskum**

Individualisering

Èmile Durkheim

Èmile Durkheim
(1858-1917)

- *Individualisering:* Stigende respekt for individet, dets integritet og dets rettigheder
- *Konsekvenser:* Den moderne uendelighedssyge.
 - Valgmuligheder => ansvar
 - Flydende selvopfattelse
 - Fællesskabernes opløsning
- *Løsningsforslag.* Meningsfyldte sociale fællesskaber i familien og lokalsamfundet, foreningsliv, faglige organiseringer osv.

Individualisering

Jürgen Habermas

Jürgen Habermas (1929-)

Bevæggrunde

Forløbets struktur

Problemet:
Gudsnærvær

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser
* Embede, kirke og
menighed
* Teologien
* Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

System: Fornuft og effektivitet er i højsædet.
F.eks. i samfundet, arbejdspladsen, markedet og staten.

Livsverden: De nære sammenhænge, menneskelige relationer og indbyrdes dialog er i højsædet: F.eks. skole, familie, venner

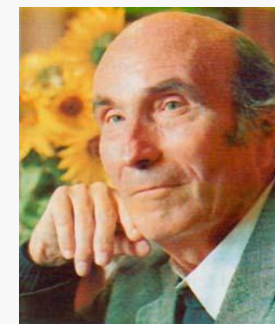
Kolonisering af livsverdenen:
Maglende mening, sociale fællesskaber, identitet

~~Løsningsforslag:~~ At styrke livsverdenen og den herredømmefrie samtale

Individualisering

Niklas Luhmann

Niklas Luhmann (1927-98)

Bevæggrunde

Forløbets struktur

Problemet:
Gudsnærvær

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

**Lidt afsluttende
flødeskum**

- *Relativisme:* Vi kan ikke længere regne med at opnå koncensus omkring sandheden!
- *Systemteori:* De traditionelle systemer er i opbrud
Systemer opstår frivilligt, er autopoietiske, kontingente og afspejler den tid, de er i.
- *Kontingens:* Vi påstår – og mener - internt at dette og hint er sandt, men vi ved, at sandheden kan se anderledes ud uden for disse sammenhænge.
- *Mål:* Lokal homogenitet i mangfoldigheden.
- *Værktøj* Religionen kan tage ansvar, hvor intet andet kan

De traditionelle fællesskaber

Bevæggrunde

Forløbets struktur

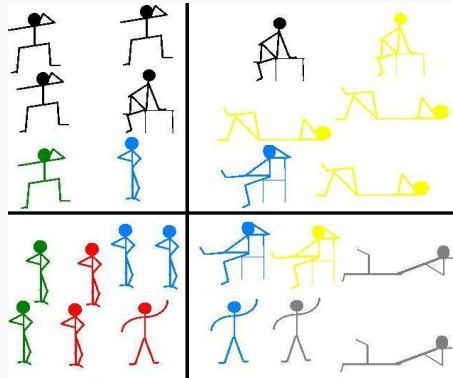
Problemet:
Gudsnærvær

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

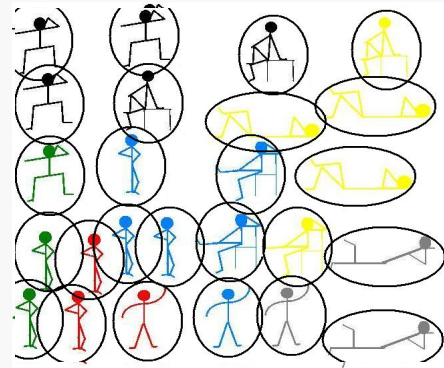
Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

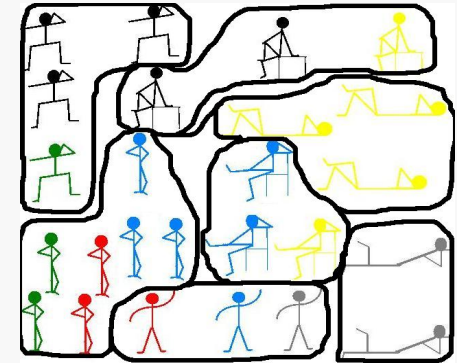
Lidt afsluttende
flødeskum

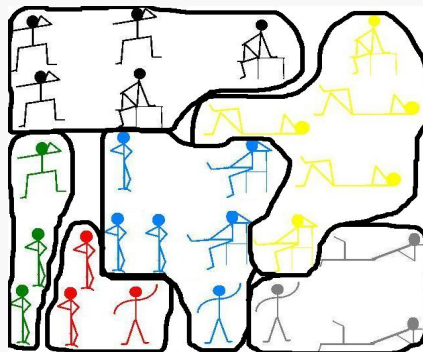
Geografi

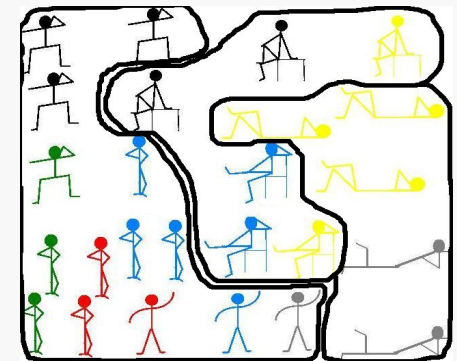
Isolation

Erhverv

Hudfarve/ etnicitet

Position

Grundtvig: Treenigheden som fri adækvat fortolkningsramme

Baggrund

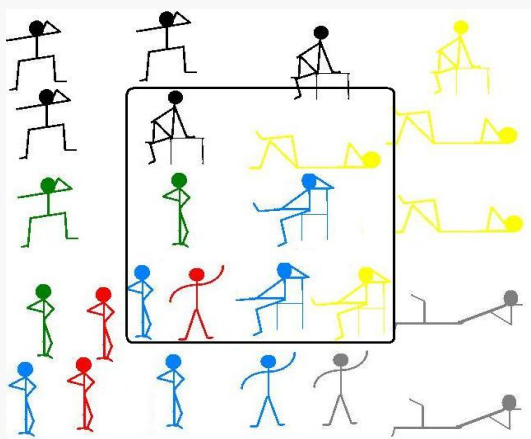
Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

Konfirmandforberedelsen kan give et følt fællesskab omkring valg af holdninger, værdier, identitet: Hvad tror du selv?

Styrken i kirken er en sammenhæng, hvor Sandheden og fællesskabet er større end den enkelte selv.

Hvad kan troen på en kristen **treenig Gud** byde ind med her?

... og hvordan kan Grundtvig hjælpe os med at sætte ord på?byde ind med her?

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

**Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.**

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

**Lidt afsluttende
flødeskum**

Konfirmandforberedelsen skal vise:

FRIHED, FRISIND & FÆLLESSKAB

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

GRUNDTVIGS BUD – i lyset af sociologierne

- Ydmyghed overfor sandheden om menneskelivet:
Grundtvig svarer: *Hvad sandhed er må tiden vise*
(VK 1812)
- Respekt for den andens holdninger:
Grundtvig svarer: Man er kun fri, hvis man lader
den anden være fri med sig.
- Man må – gennem holdninger - søge at finde lokal
homogenitet i pluraliteten.
Grundtvig svarer: At være sig selv, men ikke sig
selv nok – kampen er nødvendig

Frisindet og det fælles bedste

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

Det giælder om alle Enkeltmænd, at jo friere de, i Folkelivets Tjeneste, uden hinandens Fornærmelse, kan følge deres Tilbøielighed, gaae deres eget Skud og benytte deres Maal af Kræfter og Kundskaber, des mere blomstrer Folkelivet i sin Kreds til fælles Bedste.

Den danske Sag, 1855, US 10, s. 76

Baggrunden: Fælles-skabt: Frihed til fælles bedste

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Hvordan kan vi vise konfirmanderne det?

- Bud fra salen
- Et bud fra Ulrik: Håndtegnet

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Konfirmandforberedelsen skal vise:

DET KRISTNE MENNESKE- OG
TILVÆRELSESSYN:

Du er intet værd, men uendeligt
værdifuld!

Det under-lige menneske (Nordens Mytologi, 1832)

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum

*Ja, Christen eller Hedning, Tyrk eller Jøde, ethvert Menneske, der bliver sig sin aandelige Natur bevidst, er sig selv en saa vidunderlig Gaade, at han støder visselig Intet fra sig blot fordi det er underligt, og synes uforklarligt, som han selv, nei, **det Underlige drager ham** tvertimod næsten uimodstaaelig til sig, fordi det i Grunden ligner ham, og fordi han venter deri at finde sin Gaades Løsning,*

Nordens Mytologi, 1832, US 400

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

UNDERET

Underet er vi er til
underet er vi er til
underet er vi er til
vi er til og der er intet jeg hellere vil

Lars og Christian Lilholt

Den Mosaisk-Christelige Anskuelse (Nordens Mytologi, 1832)

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

*Hele Menneskelivets Betragtning forvirredes ved den Indbildning, at Mennesket i Paradis var skabt fuldkomment. **Åndelig undfangelse, Fødsel og Fremgang til Fuldvoxenhed**, det er nemlig i det Hele som i det Enkelte, hvad der gør Menneske-Livet til, såvidt vi ved, det eneste i sin Slags, der, som skrevet står, begynder lidt lavere end Engle-Livet, men **med Spiren til en Mageløs Vækst.***

Den Mosaik-Christelige Anskuelse Nordens Mytologi, 1832

Baggrund

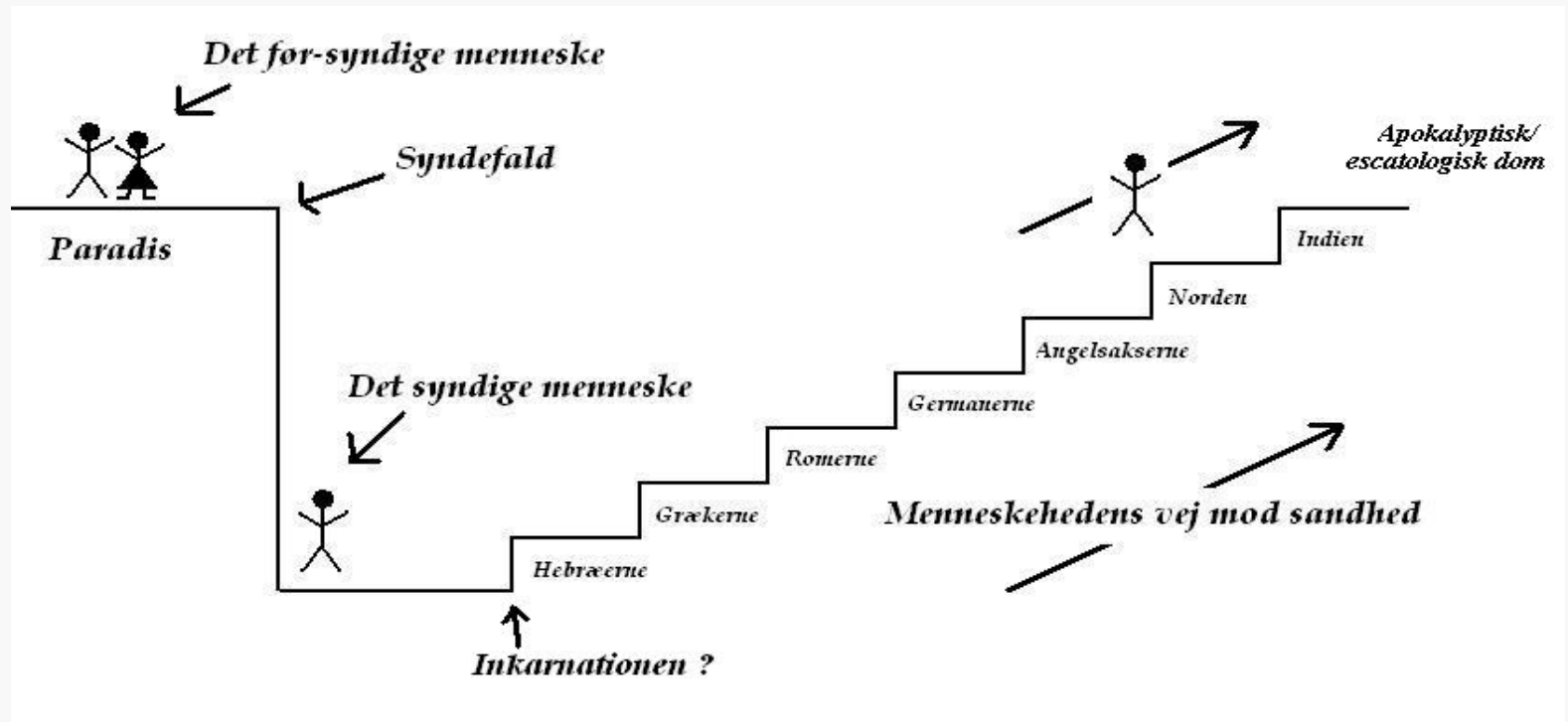
Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Kampen mellem liv og død

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Da skal Man Freden fatte,
Som Livets Sommer-Veir,
Da skal Man Kæmpen skatte,
Som drog for den sit Sværd,
Ei Alt i Fred-Leer forme,
Men vælg Livets Storme
For Gravens stille Ro!

Nu skal det Aabenbares, US VIII, s. 18

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Hvordan kan vi vise konfirmanderne det?

- Bud fra salen
- Et bud fra Ulrik: En stakkels undulat

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og
menighed
- * Teologien
- * Liturgi &
sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Konfirmandforberedelsen skal vise:

EN MERE RUMMELIG DANNEELSE:
HISTORISK-POETISK VIDSKAB
– Grundtvigs erkendelsesteori

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

En grundigere oplysning

Statsmæssig oplysning, 1834

Den Oplysning, der bestandig gaaer ud fra *Enkelt-Mandens* Tarv, og stiller den i et saadant Lys, at Det taaler ingen Love, uden dem han selv bifalder, ingen Opoffrelser, uden dem, han selv tilbyder, ingen Øvrighed, uden den, han selv vælger og ingen Fortrin hos Andre, som give dem mindste Fordeel over ham, denne Oplysning, veed Man nok, er langt fra at være os fremmed,

Med en grundigere Oplysning maa altsaa denne overfladelige Oplysning bekæmpes, hvis den skal overvindes,

Der kræves en » historisk Oplysning «, som vel indeslutter i sig den, Enkeltmanden kan finde hos sig selv, men »gaaer langt videre ved at aabne os et indtrængende Blik i *Menneske-Livet*, som det findes og føres, mindre i Enkelt-Manden end i hele Folke-Færd og Slægten, vi alle tilhøre«.

(fasc. 336)

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Underet: Det historisk-poetiske

- De levendes land: Historie, poesi, kunst, filosofi som veje til sandhed.
- Historiefortælling
Fortid Nutid Fremtid
- Kulturformidling: Børnenes historisk bevidsthed

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Grundtvig som modkultur: - Et ståsted i tilværelsen - livsoplysning iflg. Grundtvig

1. Det under-lige Menneskeliv

Mennesket som en mageløs, underfuld Skabning af ånd og støv, i hvem Guddommelige Kræfter skal kundgiøre, udvikle og klare sig gennem tusinde Slægter. (Nordens Mytologi, 1832)

2. Kampen for det under-lige menneskeliv

Der er sex Ord, som skal due til at oplyse Menneske-Livet heelt og holdent, disse tre Par Ord er:

Lys og Mørke

Liv og Død

Sandhed og Løgn

3 *De levendes land*

4. Konklusion: konfirmanderne skal gives et ståsted i tilværelsen

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Hvordan kan vi vise konfirmanderne det?

- Bud fra salen
- Et bud fra Ulrik:

Baggrund

Konfirmandernes
vilkår i dag

Løsningen: Den
kirkelige anskuelse.

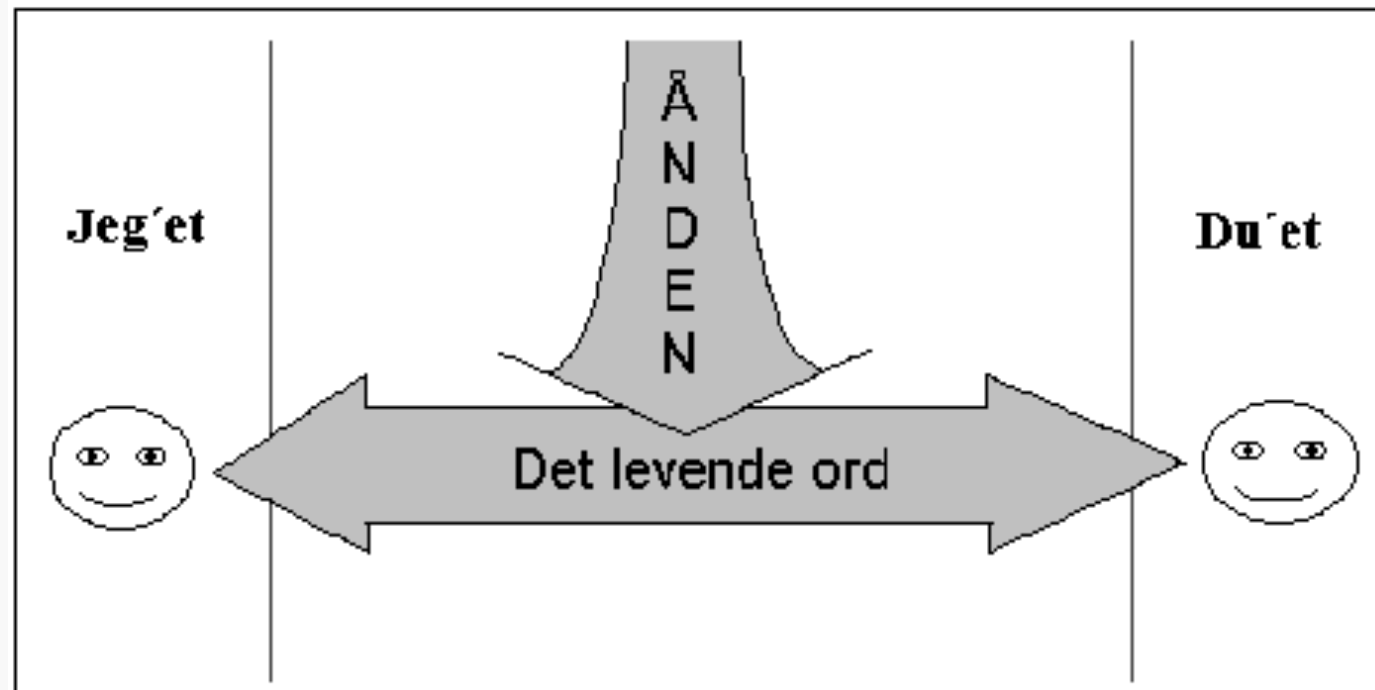
Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende
flødeskum

Konfirmandforberedelsen skal vise:

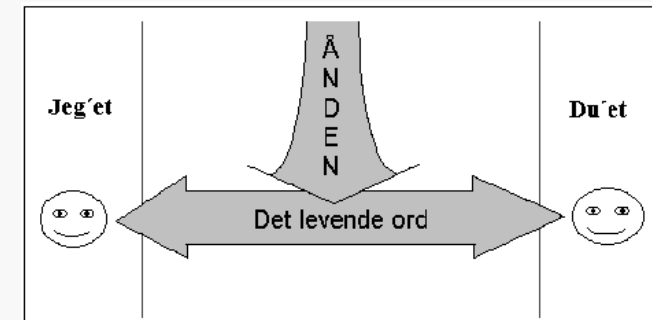
TROSBEKENDELSE OG DET LEVENDE ORD

DET LEVENDE ORD

- Den kristne tradition: Forkyndelsesordenenes sandhed
- Teologiske konsekvenser
 - Ordets forrang over for skriften
 - Bekendelsen, men også de øvrige øvrige liturgiske ytringer (f.eks. indstiftelsesordene) får styrke
 - Thodberg: Grundtvig som liturgisk ekseget.
- Det levende ord som en dialogisk kategori

Baggrund

Konfirmandernes vilkår i dag

Løsningen: Den kirkelige anskuelse.

Konsekvenser

- * Embede, kirke og menighed
- * Teologien
- * Liturgi & sakramenter

Lidt afsluttende flødeskum